

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

**Ефективна
ЕКОНОМІКА**

Дніпропетровський державний
аграрно-економічний університет

№ 7, 2016 [Назад](#) [Головна](#)

0 0 0 0 0 0 0 0

УДК 331.1

*А. М. Слободяник,
к. е. н., доцент кафедри економіки та менеджменту,
Київського міжнародного університету, м. Київ*

МОНІТОРИНГ КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУЛЬТУРНО-ДОЗВІЛЛЄВИХ ЗАКЛАДІВ АГРОПРОМИСЛОВОГО СЕКТОРУ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

*A. Slobodyanik,
PhD of Economics, Associate Professor of Department of economic and management,
Kyiv International University*

MONITORING THE STAFFING OF CULTURAL INSTITUTIONS OF THE AGROINDUSTRIAL SECTOR, KYIV REGION

Розвиток культурно-дозвіллевих закладів агропромислового сектору економіки країни в сучасних умовах не можливий без кваліфікованих кадрів. Клубні заклади в багатьох сільських населених пунктах залишаються єдиними осередками, що задовольняють культурно – дозвільні потреби сільських трударів і є традиційними центрами з розвитку народної творчості. В статті проаналізовано стан кадрового забезпечення культурно-дозвіллевих закладів агропромислового району київської області за 2015 рік. В розрізі зробленого аналізу запропоновані заходи щодо залучення молодих фахівців; здійснювати подальші заходи щодо стимулювання та соціального захисту клубних працівників а також підвищувати престиж цієї професії.

The development of cultural and leisure facilities in the agricultural sector of economy in modern conditions is not possible without qualified personnel. Club institutions in many rural localities remain the only centers that meet cultural and recreational needs of rural workers and are the traditional centers of folk art development. The article analyzes the staffing of cultural institutions of the agro-industrial district of Kyiv region for 2015. In the context of the above analysis of the activities proposed for the involvement of young specialists; to implement further stimulus measures and social protection of the club workers and to increase the prestige of the profession.

Ключові слова: заклад культури, кадрове забезпечення, культурно-дозвіллева сфера, агропромисловий район.

Keywords: cultural institution, staffing, cultural and leisure sphere, agro-industrial district.

Постановка проблеми. Завдання забезпечення культурно – дозвіллевої діяльності кваліфікованими люблячими свою справу кадрами, не втрапить своєї актуальності ніколи. Правильно підібрані майстри - професіонали забезпечать розв'язання виробничих питань при будь-яких самих не простих обставин. Клубні заклади в багатьох сільських населених пунктах залишаються єдиними осередками, що задовольняють культурно – дозвільні потреби сільських трударів і є традиційними центрами з розвитку народної творчості. Завдяки синергії всіх рівнів влади, громадських ініціатив вдалося в цілому зберегти сільську мережу клубних закладів. [1]

Проте внаслідок недостатнього фінансування галузі, відсутності коштів на проведення ремонтних робіт, забезпечення опалення, придбання обладнання за останні роки дещо знизився рівень роботи сільських клубних закладів особливо в невеликих населених пунктах.

Аналіз останніх досліджень. Актуальність дослідження зумовлена своєрідністю ситуації з закладами дозвілля в агропромислових районах в Україні і необхідністю подолати кризову ситуацію в сучасній вітчизняній культурно-дозвіллевій практиці на селі. Радикальні зміни в суспільстві, політичні й економічні реформи в Україні створюють нові умови для розвитку національної культури, задоволення духовних інтересів та рекреативних потреб людини і залучення її до соціально-культурної творчості. Це посилює необхідність наукового дослідження сутності, природи й специфіки сучасного культуротворчого процесу, зокрема, його особливого різновиду – сфери культурного дозвілля, специфіка якої особливо гостро виявляється у функціонуванні культурно-дозвіллевих інститутів. Специфіку вітчизняних закладів культурно-дозвіллевої сфери та їх потенціал розкрито у працях представників української школи культурології О. А. Гриценка, І. М. Дзюби, Г. М. Загадарчук, І. А. Зязюна, В. С. Пазенка, В. М. Пичі, В. П. Подкопаєва, М. М. Поплавського, Н. М. Тарасюк, І. А. Хижняка, Н. М. Цимбалюк.[2] У більшості цих праць презентовано потенціал культурно-дозвіллевої сфери, однак, приділено не достатню увагу моніторингу кадрового забезпечення культурно-дозвіллевої сфери агропромислового комплексу. Аналіз кадрового забезпечення допоможе розв'язати зазначені проблеми та подолати суперечності. Дозволить запропонувати для вітчизняної дозвіллевої практики ефективні механізми регулювання кадрового забезпечення культурно-дозвіллевих закладів агропромислових районів.

Метою статті є аналіз стану забезпечення кадрами культурно-дозвіллевої сфери агропромислового комплексу в Київській області..

Виклад основного матеріалу дослідження. На сьогоднішній день сфера закладів культури агропромислових районів в області має яскраві професійні особистості, які вміють грамотно вирішувати поставлені завдання, досягати значних результатів і забезпечувати високий організаційно – творчий рівень проведених заходів. Однак проблема кваліфікованих кадрів в культурно-дозвіллевих установах як і раніше стоїть досить гостро, особливо на селі.

Кадровий ресурс клубних закладів агропромислового району у 2015 році характеризується наступним чином: у минулому році в області працювало всього – 4247 людей. В тому числі штатних – 3909 людини. З них творчих працівників всього - 2152. Порівняно з попереднім роком це число скоротилося на 98 осіб, що пов'язано з подальшою оптимізацією мережі клубних установ.

Вищу освіту мають всього 669 (31%) – цей показник стабільно зростає за останні роки, середня спеціальна освіта з культури й мистецтва мають – 587 осіб, або 27 % від числа творчих працівників. В цілому по області відсоток фахівців з вищою та середньою профільною освітою складає – 58 % (1256 осіб). Порівняно з 2014 роком відсоток фахівців збільшився на 1% .

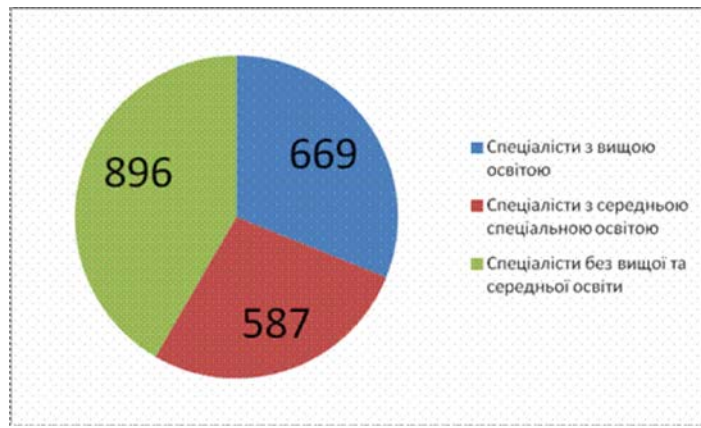

Рис. 1. Освіта штатних творчих спеціалістів
 (в культурно-дозвілєвих закладах Київської області в 2015р. налічувалося 2152 штатних працівника)
 Джерело: розраховано автором на основі [5]

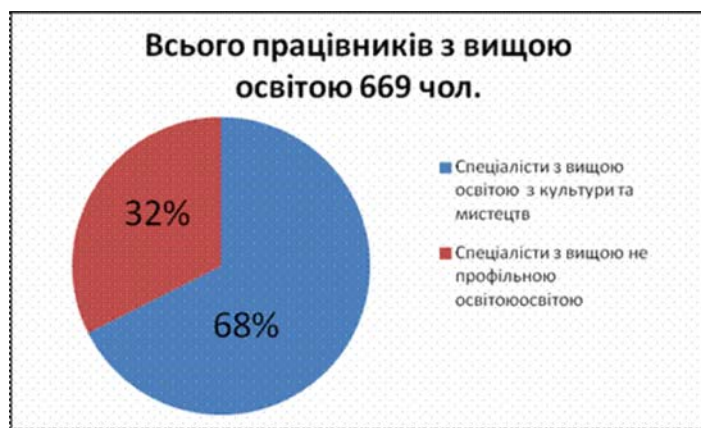

Рис. 2. Якісні характеристики кадрового складу штатних творчих працівників
 Джерело: розраховано автором

Найбільш сприятлива ситуація щодо якісних характеристик кадрового складу штатних творчих працівників у культурно-дозвілєвих закладах агропромислового району Київської області в 2015р. відзначається в Білоцерківському, Миронівському, Рокитнянському, Яготинському, Броварському, Таращанському, Фастівському, Вишгородському, Васильківському, Кагарлицькому районах. Тут % фахівців з вищою освітою та середньою спеціальною по культурі і мистецтву вище 50.

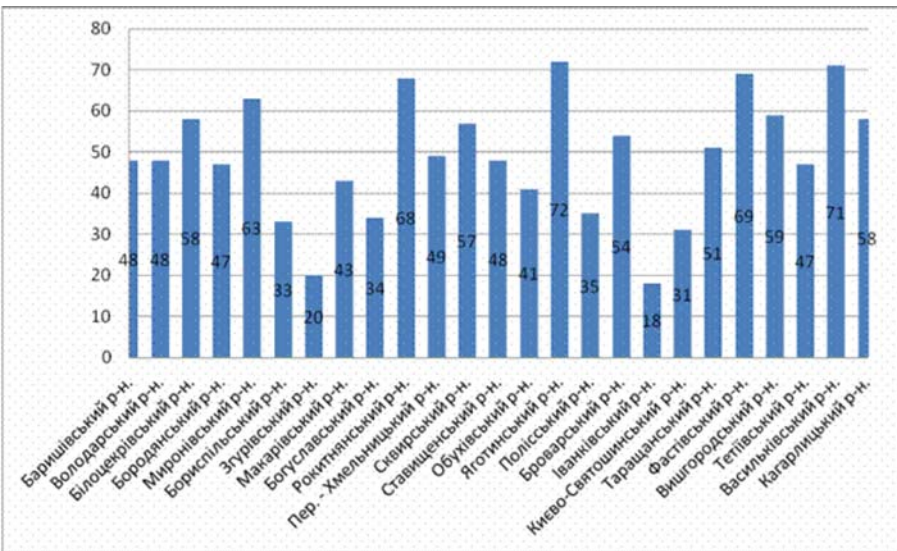

Рис. 3. % спеціалістів з вищою та середньою спеціальною освітою з культури та мистецтва від загальної кількості штатних працівників в закладах культурно-дозвілєвої сфери агропромислового району Київської області, 2015р.
 Джерело: розраховано автором на основі [5]

Потреба в кваліфікованих кадрах, як і раніше, залишається у деяких районах Київської області, в тому числі: Бориспільський, Богуславський, Поліський, Києво-Святошинський районах. Найнижчий відсоток фахівців у Іванківському – 18% та Згурівському районах – 20%. У цих двох муніципальних районах проблема кадрів стоїть гостро на протязі багатьох років.

Найбільш високий % фахівців з вищою освітою з культури і мистецтва в культурно-дозвілєвих установах Київської області в 2015 р. відзначений у Ставищенському, Яготинському, Фастівському районах. Немає профільних фахівців з вищою освітою в Згурівському та Іванківському районах. Найбільш низький показник – нижче 10 % в Макарівському, Богуславському, Рокитнянському, Сквирському, Поліському, Броварському, Тетіївському муніципальних районах.

Водночас % фахівців із середньою спеціальною освітою з культури і мистецтва в культурно-дозвілєвих установах Київської області в 2015 р. найбільш високий в Макарівському, Рокитнянському, Переяслав-Хмельницькому, Сквирському, Броварському, Вишгородському, Тетіївському, Васильківському муніципальних районах. Найбільш низький показник – нижче 10 % в Згурівському муніципальному районі.

Щорічно в установи культури прибувають молоді фахівці – випускники вищих та середніх навчальних закладів культури і мистецтва. Проте з кожним роком їх стає все менше. В 2015 році в райони області прибуло – 10 осіб. Клубні працівники багатьох муніципальних утворень досить прогресивні і йдуть в ногу з часом. Вони професійно працюють з комп'ютером, сучасними світловими установками, забезпечуючи музичне, світлове шоу – програм, театралізованих вистав, концертів. Однак і їм потрібне творче підживлення, підвищення професійної майстерності, а деякі клубні установи взагалі не володіють сучасними технічними засобами.

Обласний центр народної творчості та культурно-освітньої роботи, районні та міські відділи культури, організаційно-методичні центри проводять роботу з професійного навчання кадрів у відповідності з навчальними планами та програмами на рік, які щорічно розглядаються на тематичних консультаціях працівників районних будинків культури, спеціалістів відділів (управлінь) культури, що займаються навчанням сільських клубних працівників. Програми роботи з кадрами включають в себе різні форми навчання це: наради, тематичні семінари, творчі лабораторії, практичні заняття, показові заходи, огляди, конкурси, майстер-класи, екскурсії та інші. У багатьох районах ця робота ведеться цілеспрямовано, систематично, диференційовано, ґрунтуючись на професійних інтересах сільських клубних працівників. Розглядаються питання: збереження народних співочих традицій, перспективних форм і методів роботи з дітьми і підлітками, діловодства, організації дозвілля різних груп населення, клубної роботи в малонаселених пунктах, платних послуг та ін. Для молодих фахівців, працівників-початківців у районах області за спеціальною програмою проводяться заняття, куди включаються основні питання культури – дозвілєвої, організаційної та фінансової діяльності клубних установ. Використовуються різні форми роботи – семінари-практикуми, круглі столи, майстер – класи, стажування на базі кращих будинків культури, показові та практичні заходи. При методичних кабінетах діють консультаційні пункти з усіх питань клубної роботи. Найбільш цілеспрямовано така робота ведеться в: Володарському, Бородянському, Ставищенському, Яготинському, Переяслав-Хмельницькому, Броварському, Фастівському, Кагарлицькому районах.

Аналізуючи це можна зробити висновок, що в цілому ситуація в області з кадрами не проста і на сьогоднішній день – одна з найбільш актуальних. В першу чергу турбує старіння кадрів, мода не вихоче йде в культуру. Головну роль у такому ставленні відіграє низька соціальна захищеність працівників культурно-дозвілєвих установ, відсутність перспективи у придбанні житла, отримання доступного санаторно-курортного лікування, дуже скромний престиж професії. Негативний вплив на якісний склад творчих кадрів надає існуючий протягом декількох років відтік фахівців у комерційні та інші структури, де в рази вища заробітна плата.

Питання діяльності закладів культури на селі сьогодні – серед пріоритетів у роботі органів державної влади, місцевого самоврядування. Враховуючи необхідність такої підтримки та з метою активізації діяльності, пошуку нових форм і методів культурного обслуговування жителів села, вирішення проблем фінансування клубних установ, залучення широкої громадськості і творчої інтелігенції до їх роботи, підвищення уваги місцевих органів виконавчої влади до проблем клубної галузі, проводяться районні конкурси-огляди сільських клубних закладів, у рамках конкурсу здійснювалися різноманітні заходи, які сприяли активізації конкурсного процесу, розв'язанню нагальних проблем утримання культурної інфраструктури села, поліпшенню матеріально – технічної бази, вирішенню кадрових питань та впровадженню нових форм і методів діяльності, спрямованих на задоволення культурних потреб селян. [3]

У ході таких конкурсів-оглядів активізується робота численних колективів народної творчості та любителських об'єднань, привертається увага керівників державних та недержавних структур, громадських організацій до проблем галузі: визначення шляхів їхнього розв'язання; поступово вирішуються питання матеріально-технічного забезпечення клубних закладів та художніх колективів.

Особливу відповідальність за стан культури на селі, збереження і розвиток існуючої мережі закладів культури, їхнє забезпечення сучасною матеріально-технічною базою покладено сьогодні на місцеві органи державної виконавчої влади та місцевого самоврядування.

Тільки спільні зусилля державних та недержавних структур з розв'язання проблем розвитку закладів культури на селі дадуть позитивні результати.

Висновок. Важливі зміни характеру і змісту праці, що відбуваються нині в сільському господарстві, висувають підвищені вимоги до професійних здібностей молоді. Тому провідними напрямками діяльності суспільства повинні бути досягнення високого рівня закріплення молодих кадрів на селі, створення таких умов, які б сприяли високопродуктивній праці молоді з високою професійною майстерністю, новаторською жилкою. Забезпечення реалізації даних напрямів знаходяться в прямій залежності від духовного і патріотичного виховання молоді, адже процвітання нації залежить від доброти звичаїв, а останні – від виховання людини. [4]

Підводячи підсумки, можна сказати, що особливу відповідальність за стан культури на селі, збереження і розвиток існуючої мережі закладів культури, їхнє забезпечення сучасною матеріально-технічною базою покладено сьогодні на місцеві органи державної виконавчої влади та місцевого самоврядування.

Аналіз стану забезпечення кадрами культурно-дозвілєвої сфери агропромислового комплексу дозволяє запропонувати такі заходи щодо покращення ситуації, що мають стати пріоритетами вітчизняної політики у дозвілєвій сфері агропромислових районів:

- здійснювати подальші заходи щодо стимулювання та соціального захисту клубних працівників і підвищенню престижу цієї професії;
- підготовку кадрів для установ культури, їх закріплення, а в подальшому і перепідготовку вести на основі взаємних договорів про цільову підготовку кадрів з відповідними навчальними закладами;
- докласти всі зусилля для адаптації та закріплення молодих фахівців на місцях, покращувати їх побутові і житлові умови;
- поліпшувати якісний склад працівників клубних установ, підвищувати їх професійний рівень на основі сучасних принципів диференційованого підходу;
- активізувати профорієнтаційну діяльність серед учнів середніх загальноосвітніх шкіл;
- головним завданням підвищення кваліфікації має стати формування і розвиток у слухачів розуміння сучасних проблем і знань у сфері культури, нових підходів до здійснення своєї професійної діяльності, впровадження нових технологій в клубну сферу;
- популяризувати досвід роботи кращих працівників клубних установ, самодіяльних колективів у засобах масової інформації.

Література:

1. Биков В.В. Розвиток підприємництва в молодіжному середовищі: навчальний методичний посібник / В.В. Биков, А.І. Парамонов. – М.: «Перспектива», 2009. – 245с.
2. Петрова І.В. Дозвілля в зарубіжних країнах / І.В. Петрова. – К.: Кондор, 2005. – 408 с.
3. Вікторов А. Дозвілля – справа серйозна / А. Вікторов // Виховання школярів. – 2010. – № 5. – 110с.
4. Гур'янова М.П. Реструктуризація мережі загальноосвітніх установ села: методичні рекомендації / М.П. Гур'янова, В.Б. Орлов. – М.: ІПСР РАО, 2003. – 191 с.
5. Офіційний сайт Державної служби статистики України : основні показники ринку праці, 2015. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mk.ukrstat.gov.ua/stat.htm>.

References.

1. Bykov, V.V. (2009), *Rozvytok pidpriemnytstva v molodizhnomu seredovyschi: navchal'nyj metodychnyj posibnyk* [The development of entrepreneurship in the youth environment: the Handbook], Perspektiva, Moscow, Russia.
2. Petrova, I.V. (2005), *Dozvyllia v zarubizhnykh krainakh* [Leisure is in foreign countries], Kondor, Kyiv, Ukraine.
3. Viktorov, A. (2010), "Leisure is serious business", *Iykhovannia shkoliariv*, vol. 5, pp. 110 – 115.
4. Hurjanova, M.P. and Orlov V.B. (2003), *Restrukturyzatsiia merezhi zahal'noosvitnikh ustanov sela: metodychni rekomendatsii* [Restructuring the network of educational institutions of the village: guidelines], IPSR RAO, Moscow, Russia.
5. State Statistics Service of Ukraine (2015), "Key indicators of the labour market in 2015. Statistics.", available at: <http://www.mk.ukrstat.gov.ua/stat.htm> (Accessed 21 June 2015).

Стаття надійшла до редакції 09.07.2016 р.